

MŪSU PASTOGĖ

XXVI-jį metų

Lithuanian Australian Weekly "Our Haven"

Registered for posting as a newspaper category B

25.8.1975 Nr. 33 (1386)

HELSINKIO ATGARSIAI

THE NEW YORK TIMES dienraštyje liepos mén. pasirodė straipsnis, liečias baltiečių bylą Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje. Siame straipsnyje paaikiinta, kad suomių policija suėmė Vliko pirmininką Dr. Juozą Valiūną ir Laisvųjų Latvių Pasaulinės Federacijos pirmininką Uldis Gravą, nes saugumo organai bijoje, "kad jie atvažiavo protestuoti prieš Sovietų pagrobimą Estijos, Latvijos ir Lietuvos". Toliau pastebėta, kad šie du baltiečiai buvo paleisti ir, kad ponas Grava buvo parašęs laišką, reikalaujantį Baltijos valstybių laisvės, kuris pasirodė N.Y. Times liepos 27 d. laidoje.

"The Christian Science Monitor" dienraštis savo liepos 25 d. laidoje išdėjo žymaus bendradarbio Joseph C. Harsh straipsni, kurio pirmasis sakynas yra tokis: "Prezidentas Fordas vyksta į Helsinkį savo Respublikonų partijos naudai (on behalf) ratifikuoti Jaltos susitarimus, Demokratų partijos prezidento Franklin Roosevelt 1945 m. padarytus". Tai esanti pagrindinė prasmė 35 valstybių galvų vykimas į Helsinkį - paruoštu dokumentu pasirašyti. Toliau autorius rašo: "Jaldoje buvo pripažintas faktas - sovietų kariuomenės buvimas Rytų Europoje. Bet ligi šiolei Jaltos susitarimai nebuvė ratifikuoti Respublikonų partijos. Nuo 1945 m. ligi šiandien, tūkstančiai respublikonų ėjo į viešųjų įstaigų rinkimus pasmerkdami demokratūs iš Jaltos. Dabar jau ratas pilnai apsisuko. Respublikonai yra Baltuojuose Rūmuose (in office). Jie nori mažiau nesusipratimų su Sovietų Sajungą". Tos pat dienos dienraštis išdėjo Antan Matjoškos laišką, kuriuo pasmerkiama Sovietų Sajungos ivykdyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksija.

Liepos 28 d., Bronius Nemickas, atstovaujantis Lietuvai Pa-

vergtujių Europos Tautų Seimo Generaliniame komitete, buvo pakviestas pasikalbėjimui su CBS žinių agentūros korespondentu R. Collins. Iškalbėjimo metu dr. Nemickas išdėstė Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos žalingą politinį poveikį ne tik pavergtosios Europos tautoms išsilaisvinti, bet ir laisvojo pasaulio kraštams. Jis pareiškė, kad dabartinių Europos sienu neliečiamumo pripažinimas nenu-maldys pavergtu Europos tautų laisvės troškilio - jos tės išsivadavimo kovas, kol sovietinė priespauda bus nusikratyta ir tu tautų valstybių nepriklausomybė atstatyta. E

THE NEW YORK TIMES dienraštis 1975 rugpiūčio 3 d. savo vedamuoju apibendrindamas 35 valstybių vadovų suvažiavimo pasiektus padarinius rašo: "Brežnevui ir jo bendramis (associates) buvo Vakaru moraliai susumuotas, bet ne teisiniai pripažintas Europos kontinento ideo loginis skilimas. Presidentui Fordui ir bendrai Vakarams ten buvo reaiškios frazės apie dideli idėjų ir asmenų judėjimą". (ELTA)

Pabaltiečių jaunimas demonstruoja prie Helsinkio miesto rotušės Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos metu. Demonstracijose dalyvavo daugiausia latvių ir estų jaunimas iš Švedijos. Demonstruojama buvo atskirais būreliais tuo pačiu metu, kad išvengus susikirtimų su suomių policija.

Knyga apie lietuvius

Berno laikraštis DER BUND 1975 balandžio laidoje atspausdino apžvalgini straipsni apie žinomo šveicarų rašytojo dr. Hans Rychener knygą "... und Estland, Lettland, Litauen? Eindrücke aus dem freien und Dokumente aus dem Sowjetischen Baltikum" (... o Estija, Latvija, Lietuva? Ispūdžiai iš laisvojo ir dokumentai iš paverstojo Pabaltijo). Knygą leidžia Herbet Leng leidykla.

Pats straipsnis pavadinamas "Alles nur ein Zwischenfall?" (Ar vien tik incidentas?). Čia autorius daro alijāja i 1973 m. vasarą Helsinkyje vykusią Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją.

Anglioje bijomasi, kad Britanija galinti pasidaryti totalitarinė valstybė. Tam pavoju pirmoj eilėj sudarančios profesinės sąjungos. Parlamento nariai kaskart darosi vis labiau priklausomi profesinių sąjungų, ir gaunasi išpuolis, kad jie daugiau esą profesinių sąjungų atstovai bet ne rinktieji nepriklausomi gyventojų patiketiniai.

Amerikoje mokslininkai aptike medžiagos dalelyčių, turinčių tik vieną magnetinį polių. Jeigu šitas pasivirtins, tai moksle bus atidengtas naujas tyrinėjimo laukas, kuris padarysias revoliucinių perversmu elektronikos srity.

Vienas iš didžiausių rusų kompozitorų, Dimitry Šostakovič mirė rugpiūčio 9 d. Palaidotas su didelėmis iškilmėmis Maskvoje.

Helsinkio konferencijos metu visi gatvėse valkataują girtuokliai buvo suimiti ir išgabenti už miesto.

Ivykiai pasaulyje

Nuo rugsėjo pirmos dienos bus pakeltos kainos Australijoje už pašta (paprastas laiškas pasiūsti kainuos 18 centų), telefoną, cigaretės, alkoholinius gėrimus ir benziną.

Rugpiūčio 18 d. Bangladesh valstybėje (ankščiau buvusiame Rytų Pakistane) ivyko perversmas, kurio metu nuversta vyriausybė ir žuvo pirmas Bangladesh prezidentas šeikas Mujibur Rahman.

Rugpiūčio 3 d. Jordano lėktuvas Boeing 707 sudužo Maroke. Žuvo 188 asmenys. Katastrofos priežastis neįaiškinta.

Portugalų buvusi kolonija Afrikoje Angola vis tebéra revoliucijos ugnį. Krašto kontrolę baigia perimti sovietinio bloko palaikomas išsilaisvinimo sajūdis.

Beveik visoje Portugalijoje vyksta antikomunistinės demonstracijos, vietomis išvirsdamos kruvinomis riaušėmis. Portugalų kariuomenėje taip pat ivykes skilimas, kas priverčia prokomunistinę Portugalijos vyriausybę padaryti kai kurių permanentū.

Paskutiniai Gallup daviniai rodo, kad dabar vyriausybėje Australijos Darbo Partija dar labiau smuko. Jos populiarumas siekia tik 35 %, kaip liberalų ir krašto partijų lygis pakilo virš 57 %.

Sydnejaus laikraščiai skelbia, kad liberalams esant valdžioje Australija vykdžiusi sekmingus tyrinėjimus ir šiandie jau turėtų savos gamybos atominių ginklų, tik 1972 m. darbėčiams atėjus į valdžią visi šia kryptimi darbai buvo sustabdyti.

Konferenciją ir joje įvykusį "incidentą", kai estų, latvių ir lietuvių vadai egzilyje mėgino iškelti Konferencijos jų paverstu tautų, buvusių Tautų Lygos narių, bylą, už ką buvo areštuoti ir ištremti iš Suomijos. Autorius pastebi, kad konferencijoje dalyvavusiems užsienio reikalų ministeriams tas incidentas anaipolt nebuvo malonus. Neįrankus jis buvės ir laisviesiems Vakarams, kur i konferenciją ir taip vadinamą detente buvo norima žūrėti pro rausvus akinus. Todėl tas incidentas buvės užtuosas kiek galima. Toliau sekia Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos ir priverstinės inkorporacijos į Sovietų Sajungą aprašymas. "Stalinas mirė. Bet sovietiškas vilkas tebėra gyvas. Jis daug perdaug prisirijęs. Suvirškinti jam reikia laiko. Kaž kas ji slegia. Bet jis turi laiko, daug laiko. Niekas neturi jam trukdyti. Todėl jis nuduoda esą taikinas, kviečia kitus žvérus į konferenciją. Jis yra už saugumą ir bendradarbiavimą. Incidentai kaip Helsinkieje jam labai neįrankūs".

Dr. Rychener pasakoja, kad laikotarpyje nuo 1930 iki 1939 metų jis yra ne kartą lankėsis Pabaltijo valsstybėse. Nepaprastai šiltai aprašo Lietuvą, jos gamtą, žmones. Straipsnio skyrelyje "Trys kalbos - trys tautos", autorius nagrinėja estų, latvių ir lietuvių kalbas, iškelia jų savitumą, duoda pavyzdžius: "Dievas davė dantis, duos ir duonos" ir kt. Lietuvių kalba vadina skambia ir melodinga, seniausia visų gyvujų indoeuropiečių kalbų. Cituojama žymaus indoeuropiečių kultūros profesoriaus Meilletes tvirtinimą: "Kas nenori iš gyvujų žmonių lūpų išgirsti kaip galėjo skambeti sena indoeuropiečių prokalbė, teeina ir klausosi kaip kalba lietuviai kaimiečiai". (ELTA)

Bijomasi laisvės

Atsimename - prieš maždaug dešimt ar mažiau metų pasaulis svaigo viena mintimi, išreikšta žodžiu tai. Užmiršta arba nustumta į šalį buvo visokie principai kaip tik šio magiško žodžio - taikos varden. Didieji ir mažieji (turima galvoj valstybių galvas) vengė iš viso žodžio "laisvė", nes laisvė, atrodė, grasinė pačiai taikai. Niekas nenorėjo prisiminti, kad beveik pusė žmonijos kenčia skaudžiausia dvasinė ir fizišne vergija, nes tai būtų buvę sažinės budinimas. Kelti pavergtujų klausimą, reiškė tuo pačiu vilkti aikštēn laisvę, kurią buvo baisių nepatogu priešpastatyti taikai. Čekoslovakija bandė praskleisti uždangą į laisvę, ir šitas bandymas jai labai brangiai kainavo. Taikos varden net laisvoji spauda Čekoslovakijos ivykių plėčiau nekomentavo, o pasitenkinio vien sausais faktais. O tuos, kurie išdriso kalbėti apie pavergtuosius, apšaukdavo taikos drumstėjais ir karo kurstytojais.

Tačiau ir taikos svaigulio metais karas nesustoj, bombos krito, itampa tempesi. Pagaliau ir taikos altoriai sugriuovo, nes visi išitikino, kad propaganda už taiką téra tik savęs pačių apgaudinėjimas. Vis tiek ginklų kalvėse be perstojimo kalami ginklai, kiekvienas pats ginkluojasi ir vis ieško rinkų, kur būtų galima tą ginklų perteklių išleisti.

Tačiau išibėgėjus ginklavimosi lenktynėms apsižiūrėta, kad išsvystė itampa, kuri pasidare grësminga. Taikos mitas jau buvo tiek nuslëges, kad beviltiška ji kelti iš numirusi. Taika buvo jau pasenęs šukis, kuris visai nedaré išpūdžio, ir juo nebuvvo galima remtis. Pradėta ieškoti naujo, kuris panašiai blizgëtu, bet turėtu kiek skirtinę prasmę. Kalbėta apie nusiginklavimą, apie ginklavimosi apribojimą (kaip baisiai naivu!) ir pagaliau sustota prie detente, būtent, prie atolydžio, prie itampos sumažinimo, kad bent tuo būtų galima išlošti kiek laiko. Néra čia ko plačiau aiškinti detente reikšmę. Prieš porą savaicių šiam laikrašty buvo duota platesnė šio žodžio interpretacija.

Aleksas Klimas

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Gerbiamas Redaktoriau,

Kaip žinote, ankstyvesniuose Mūsų Pastogės numeriuose Jaunimo Sajungos valdyba skelbė jaunimui Šokius Melbourno Liet. Klubo salėje. Šiuo reikalui ir norėčiau pasidalinti su Mūsų Pastogės skaitytojais savo nusivylimu Melb. Liet. Klubo Valdybos laikysena mūsų jaunimo atžvilgiu, tuo pačiu ir atkreipti narių dėmesį į ši reikala.

Jaunimo Sajungos valdyba visuosių stengiasi kiek galédama sujungti ir bendrinti Melbourno ir gal Geelongo jaunimą į geresni bendradarbiavimą ir pažintis rengdama įvairus parengimus kaip kad ir šiuos šokius. Deja, šie šokiai jau kelintas kartas neša nuostolių, nors jaunimo palyginamai buvo daugiau, negu aš tikėjau.

Pasikalbėjus su rengėjais išlaidų

ir pajamų reikalui, buvau nustebintas ir net apviltas, kada buvo pasakyta, kad klubo valdyba ēmė nuomą už pasinaudojimą sale, nors turiu pažymeti, kad klubo valdyba padarė tam tikrų nuolaidų, bet toli gražu, kad ji būtų prasminga.

Mano nuomone, kada mes suaugė kalbame ir rašome ir kiekvienai progai pasitaikius keliame save, kad mes viską telkiame, statome ir ruošiame jaunimui ir ateičiai, tuo pačiu žlugdome tos ateities klestėjimą.

Pilnai suprasčiau klubo laikyseną, jeigu Sajungos Valdyba būtų ruošusi visuotinį balių pasitenkinimo reikalui ar panašiai. Bet negaliu sutikti, kada pats jaunimas stengiasi susitelkti, susiburti ir tik padengti išlaidas kaip už orkestrą, šviesą ir apšildymą, o norima iš jų pasipelnyti. Man atrodo, kad toks reiškinys yra priešingas mūsų pačių idejomis ir kalboms.

PADEKA

Mūsų brangių téveliui a.a. Vaclovui N a r b u t u i mirus, nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų bičiuliams, draugams ir pažiūtamiems, palydėjusiems velionį tévą į amžinojo poilsio vietą; ačiū už tartus atsisveikinimo žodžius, už gėles ir vainikus ir už mums pareikštatas skausmo valandoje užuojautas asmeniškai, laiškais ir spaudoje.

Algirdas, Vytautas ir Kestutis Narbutai

MŪSŲ PASTOGES

SPAUDOS BALJUS

rugsėjo 20 d., šeštadienį

LIETUVIŲ KLUBE BANKSTOWNE

Iejimas tik su bilietais, todėl nebus kamšties ir kiekvienas jausis laisvai ir patogiai

Baliaus bilietus platina: Lietuvių Klubas, L. Stašionienė tel. 649 9062. V. Bitinas tel. 969 6394, V. Kazokas tel. 709 8395.

Bilieta kaina - 6 doloriai asmeniui.

Kviečiama užsisakyti vietas jau dabar pas aukščiau minėtus asmenis.

Baliaus metu bus servuojama vakarienė, įdomi programa, loterija ir kitokios staigmenos svečių pasitenkinimui.

Įsidémékite: M.P. Spaudos Balius yra didžiausias metinis parengimas Sydnejuje. Sekite skelbimus. Netrukus bus platinami bilietai. ir kiekvienas kviečiamas iš anksto užsitikrinti sau vietą

ALEKSUI KLIMUI 60 METU

Rugpiūčio 17 d. melburniškis stabybininkas Aleksas Klimas atsventė 60 metų gimtadienį. Ižengė tat i seinatorių gretas.

Paskutinis jo darbas - dvielu aukštų vila pajūryje, Mt. Martoje, suprojektuota sūnaus architekto Algijo.

Vaišių metu prisiminta Australijos Lietuvių Fondas ir sumesta \$ 11.00.

Aleksas ir žmona Rožė yra užauginę ir išmokslinę du sūnus. Abu laimingai vedę ir parūpinę diedukams vaikaiti Andrių ir dukraite Marcele.

Rožė Klimienė nesenai važinėjo po pasauli. Lietuvoje aplankė savo seserį Klimo gimines - broli ir seserį. Džiaugiasi, kad seserų ir brolio vaikai visi baigė aukštąjį moksą. Rožė svečiavosi dar Vokietijoje, Kanadoje ir J.A.V.

Jaunimas ir Lietuva

Spaudoje dar vis pasitaiko diskusijų dėl mūsų jaunimo lankymosi Lietuvos. „Ateityje“ (Nr. 3) redaktorius ikum. dr. K. Trimačas paduoda santrauką anketos, kuri buvo pasiusta penkiolikai studentų, nesenai lankiusių Lietuvą (atsakė 8). Tos anketos išvados yra tokios:

Aplankius kraštą, visų nuomonės apie ji kaip nelaisvą šalį nepasikeitė, išskyrus vieno — to, kuris buvo pradėjęs galvoti: „O gal ten néra taip bloga“. Jis pamatė okupaciją „visoje žiaurioje nuogybėje“. Visi kiti rado, kaip išivalzdavo. Tikt vienas pridėjo, kad „kai kuriaiš atžvilgiais tebykštis gyvenimas (bendras gyvenimo standartas) atrodo geresnis, negu išivalzdavau“.

Apsilankymas daugumai sutvirtino taučinių samoningumą: iškiepijo pasirūžimą pasilikti stropių lietuviu, nušvieti lietuviybės išlaikymo reikšmę, įgalino atrasti Lietuvą kaip tautą, nebe vien žemę, padėjo atrasti Lietuvą kaip Didžiąjį Prasmenį arba tai idėjai davė naują perspektyvą. Vienas gi sakės megalis laikytis „dabartinės“ Lietuvos „Didžiajai Prasme“.

Ypatingai charakteringas vieno studento tokis išsireiškimasis: „Man išpūdži padarė komjaunuoliai, ant atlapo nešioja Lemino ženklielį, o širdyje antikomunizmą. Reikalaus jems būti dvilypiais mane sukrėtę, nors jie tai priima kaip natūralų dalyką.“

E.L.

Birželio 20 d. Dirvos numery A. Laukaitis plačiai aprašo poeto Jurgo Janavičiaus išgyvenimus N. Gvinėjoje, kur jis keletą mėnesių darbavosi kaip hidrologas, tyrinėdamas N. Gvinėjos vandenį.

Su pagarba

A. Jomantas

BALTIC HERALD

No. 3

Supplement of Lithuanian Weekly "Musu Pastoge" Box 4558, G.P.O., Sydney 2001

25.8.1975

Material contained in this supplement has been prepared in collaboration with the Australian Citizens' Committee for Lithuanian Rights, P.O. Box 470, Strathfield, N.S.W. 2135

All articles appearing in this supplement may be reproduced in whole or in part without any charge or obligation.

TO THOSE WHO HAVE FORGOTTEN OR DO NOT KNOW

The Baltics as Churchill saw it

"MUTUAL ASSISTANCE FACTS"

"The next step taken by Russia after partitioning Poland with Germany was to make three "Mutual Assistance Facts" with Estonia, Latvia and Lithuania. These Baltic States were the most vehemently anti-Bolshevist regions in Europe. They had all broken themselves free from the Soviet Government in the civil war of 1918 and 1920, and had built up, in the harsh manner in which revolutions are conducted in those regions, a type of society and government of which the main principle was hostility to Communism and to Russia.

From Riga in particular for twenty years a stream of violently anti-Bolshevik propaganda had flowed daily by radio and all other channels to the world. With the exception of Latvia, they had not, however, associated themselves with Hitlerite Germany. The Germans had been content to throw them into their Russian deal, and the Soviet Government now advanced with pent-up hate and eager appetite upon their prey. These three states had formed a part of the Tsarist Empire, and were the old conquests of Peter the Great. They were immediately occupied by strong Russian forces against which they had no means of effectual resistance.

A ferocious liquidation of all anti-Communist and anti-Russian elements was carried through by the usual methods. Great numbers of people who for twenty years had lived in freedom in their native land and had represented the dominant majority of its people disappeared. A large portion of these were transported to Siberia. The rest went farther. This process was described as "Mutual Assistance Facts".

"Gathering Storm" [page 485]

"THE TWILIGHT WAR"

As soon as Germany was involved in war with Great Britain and France, Soviet Russia in the spirit of her pact with Germany proceeded to block the lines of entry into the Soviet Union from the West. One passage led from East Prussia through the Baltic States; another led across the waters of the Gulf of Finland; the third route was through Finland itself and across the Karelian Isthmus to a point where the Finnish frontier was only twenty miles from the suburbs of Leningrad. The Soviet had not forgotten the dangers which Leningrad had faced in 1919. Even the White Russian Government of Kolchak had informed the Peace Conference in Paris that bases in the Baltic States and Finland were a necessary protection for the Russian capital. Stalin had used the same language to the British and French Missions in the summer of 1939; and we have seen in earlier chapter how the natural fears of these small states had been an obstacle to an Anglo-French Alliance with Russia, and had paved the way for the Molotov-Ribbentrop Agreement.

"Stalin had wasted no time; on September 24, the Estonian Foreign Minister had been called to Moscow, and four days later his Government signed a "Pact of Mutual Assistance" which gave the Russians the right to garrison key bases in Estonia. By October 11, the Red Army and air force were installed. The same procedure was used simultaneously in Latvia, and Soviet garrisons also appeared in Lithuania. Thus, the southern road to Leningrad and half the Gulf of Finland had been swiftly barred against potential German ambitions by the armed forces of the Soviet. There remained only the approach through Finland."

[page 538]

Ibid: "The Gathering Storm"

THE BALTICS SHOULD BE SOVEREIGN, INDEPENDENT

"I was much disturbed by the reports which Mr. Eden had brought back with him from Moscow of Soviet territorial ambitions, especially in the Baltic States. These were the conquest of Peter the Great, and had been for two hundred years under the Czars. Since the Russian Revolution they had been the outpost of Europe

THE LITHUANIAN RESISTANCE

The second world war did not end with the capitulation of the German army. The war was being pushed by nations in Northeastern and Eastern Europe, which had been abandoned by the West. In Estonia, Latvia, and Lithuania tens of thousands of men took up arms in the forests and with other partisans in the Ukraine carried on the fight.

It was both a heroic and a tragic resistance against the occupant, because behind the well-armed divisions of the NKVD stood the colossus of the threatening red army. Because the partisans were greatly outnumbered by the reds, destruction, not victory awaited them. No help was available. The West was far away, inactive, deaf. Nevertheless, thousands of men and women began their fight.

Fight on the Shores of Amber

In this war of partisans against the oppression of the Soviets, no list of casualties could be made public. It was a fight in anonymous darkness. The names of the fallen were kept secret, so that the Soviet secret police could not make reprisals against their surviving families. Both sides continued the unceasing fight for years.

REPRESENTATIVES from the Enslaved European Nations by the Communists are picketing the U.N. Building in New York City

against Bolshevism. They were what are now called "social democracies", but very lively and truculent. Hitler had cast them away like pawns in his deal with the Soviets before the outbreak of war in 1939. There had been severe Russian and Communist purge. All the dominant personalities and elements had been liquidated in one way or another. The life of these strong peoples was henceforward underground. Presently, as we shall see, Hitler came back with a Nazi

counter-purge. Finally, in the general victory the Soviets had control again. Thus the deadly comb ran back and forth, and back again, through Estonia, Latvia and Lithuania. There was not a doubt however where the right lay. The Baltic States should be sovereign independent peoples."

[page 694]

Ibid: "The Grand Alliance"

"THE RUSH FOR THE SPOILS"

On June 14, the day Paris fell, Moscow had sent an ultimatum to Lithuania accusing her and the other Baltic States of military conspiracy against the U.S.S.R. and demanding radical changes of government and military concessions. On June 15, Red Army troops invaded the country and the President, Smetona, fled into East Prussia. Latvia and Estonia were exposed to the same treatment. Pro-Soviet Governments must be set up forthwith and Soviet garrisons admitted into these small countries. Resistance was out of the question. The President of Latvia was deported to Russia, and Mr. Vyshinsky arrived to nominate a Provisional Government to manage new elections. In Estonia the pattern was identical. On June 19, Zhdanov arrived in Tallinn to install a similar regime. On August 3/6, the pretense of pro-Soviet friendly and democratic Governments was swept away, and the Kremlin annexed the Baltics to the Soviet Union."

[pages 136, 137]

Ibid: "Their Finest Hour"

Passive Resistance

In 1952 the Lithuanian Freedom Army was forced to disband because of heavy losses and depleted arms. This demobilization of LFA troops lasted till 1955. But as late as 1959 the communist press in Lithuania reported battles between the NKVD and the freedom fighters. Now the opposition against the occupation is carried on through passive resistance.

DIETER FRIEDE

STATEMENT BY THE PRESIDENT

I am glad to have this opportunity, before taking off for Europe tomorrow, to discuss with you frankly how I feel about the forthcoming European Security Conference in Helsinki.

I know there are some honest doubts and disagreements among good Americans about this meeting with the leaders of Eastern and Western European countries and Canada - 35 nations altogether.

There are those who fear the Conference will put a seal of approval on the political division of Europe that has existed since the Soviet Union incorporated the Baltic nations and set new boundaries elsewhere in Europe by military action in World War II. These critics contend that participation by the United States in the Helsinki understandings amounts to tacit recognition of a status quo which favors the Soviet Union and perpetuates its control over countries allied with it.

On the other extreme there are critics who say the meeting is a meaningless exercise because the Helsinki declarations are merely statements of principles and good intentions which are neither legally

binding nor enforceable and cannot be depended upon. They express concern, however, that the result will be to make the free governments of Western Europe and North America less wary and lead to a letting down of NATO's political guard and military defenses.

If I seriously shared these reservations I would not be going, but I certainly understand the historical reasons for them and, especially, the anxiety of Americans whose ancestral homelands, families and friends have been and still are profoundly affected by East-West political developments in Europe.

I would emphasize that the document I will sign is neither a treaty nor is it legally binding on any participating State. The Helsinki documents involve political and moral commitments aimed at lessening tensions and opening further the lines of communications between the peoples of East and West.

It is the policy of the United States, and it has been my policy ever since I entered public life, to support the aspirations for freedom and national independence of the peoples of Eastern Europe - with

whom we have close ties of culture and blood - by every proper and peaceful means. I believe the outcome of this European Security Conference will be a step - how long a step remains to be tested - in that direction. I hope my visits to Poland, Rumania and Yugoslavia will again demonstrate our continuing friendship and interest in the welfare and progress of the fine people of Eastern Europe.

To keep the Helsinki Conference in perspective, we must remember that it is not simply another summit between the superpowers. On the contrary, it is primarily a political dialogue among the Europeans, East, West, and neutral, with primary emphasis on European relationships rather than global differences. The United States has taken part, along with Canada, to maintain the solidarity of the Atlantic Alliance and because our absence would have caused a serious imbalance for the West.

We have acted in concert with our free and democratic partners to preserve our interests in Berlin and Germany, and have obtained the public commitment of the Warsaw Pact governments to the possibility of peaceful adjustment of frontiers - a major concession which runs quite contrary to the allegation that present borders are being permanently frozen.

The Warsaw Pact nations met im-

portant Western preconditions - the Berlin Agreement of 1971, the force reduction talks now underway in Vienna - before our agreement to go to Helsinki.

Specifically addressing the understandable concern about the effect of the Helsinki declarations on the Baltic nations, I can assure you as one who has long been interested in this question that the United States has never recognized the Soviet incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia and is not doing so now. Our official policy of non-recognition is not affected by the results of the European Security Conference.

There is included in the declaration of principles on territorial integrity the provision that no occupation or acquisition of territory in violation of international law will be recognized as legal. This is not to raise the hope that there will be any immediate change in the map of Europe, but the United States has not abandoned and will not compromise this long-standing principle.

The question has been asked: What have we given up in these negotiations and what have we obtained in return from the other side? I have studied the negotiations and declarations carefully and will discuss them even more intensely with

Continued, Page 4

In 1939 when Lithuania was an independent republic, 85 percent of the country's three million inhabitants were Roman Catholic, 5 percent protestant, 7 percent Jewish and 3 percent Orthodox. Religion was taught in all state and private schools.

On June 15, 1940, the Red Army marched into Lithuania.

The Church was declared separate from the state, and the representative of the Holy See was expelled. Parish land was confiscated, clergy salaries and pensions were cut off and their savings confiscated.

Article 124 of the Constitution of the Union of Soviet Socialist Republics describes religious freedom as follows:

"In order to ensure the citizens' freedom of conscience, the church in the USSR is separated from the state, and the school from the church. Freedom of religious worship and freedom of anti-religious propaganda is recognised for all citizens."

On the surface, the Soviet constitution and legal guarantees of freedom of religion and conscience are deceptive. The Penal Code and various governmental decrees and instructions concerning the implementation of the laws on religion are designed to permit the regime a virtually unlimited harassment of the faithful in the performance of their religious duties and, in fact, subject the religious communities to a complete control by the state. At the same time the state, through the constitutional right of anti-religious propaganda, violates the freedom of conscience by subjecting the school children and society at large to an intense atheistic indoctrination, including informally applied sanctions to those who want to profess a faith.

As the Lithuanian nation is predominantly Catholic, the attack on the Catholic church was an effective way to incriminate the individual, curb his freedom and subject him to Soviet-socialist rule.

The destruction of the Catholic church in Lithuania is on a grand scale. In 1939 Lithuania had three archbishops and nine bishops. By 1947 it was left with a single bishop, Kazimieras Paltakas, of Panevezys. He died in 1958. Most of the churches were closed, priests deported or arrested. Some managed to escape to the West.

In 1972 the "Chronicle of the Catholic Church in Lithuania", clandestinely published in Soviet-occupied Lithuania, began to reach the free world at irregular intervals. It was primarily in-

CHRIST BEHIND WIRE

tended to keep Catholics in Lithuania informed of the situation there. These Lithuanian seminaries also serve as a constant appeal to the free world not to forget the plight of people struggling against overwhelming odds, to defend their religious beliefs and to regain their basic human rights. The "Chronicle" can truly be said to be written in blood, sweat and tears. Once it reaches the free world, it is translated into other languages and published by The Lithuanian Roman Catholic Priest's League of America. The "Chronicle" gives us a first hand report of the struggles in Soviet-occupied Lithuania.

In 1939 the Catholic Church in Lithuania had four seminaries with 470 students. Today there is only one.

Chronicle No. 6 p. 24-25 reports:

"In 1962 the government allowed 5 candidates to enroll in the seminary; in 1963-5; 1964-4; 1965-5; 1966-8, 1967-7; 1968-6; 1969, 70, 71, 72-6.

Deceased (priests): 1968-19; 1969-15; 1970-18; 1971-12; 1972-19; Each year more parishes are left without a priest".

"The most important role in accepting applicants to the seminary is played by security police. "Chronicle of the Catholic Church in Lithuania"

No. 8 p. 26. (Abbreviated to chr. No. 8 p. 26). Many of the priests are not permitted to serve the believers. One thousand petitioners asked the Deputy for Religious Affairs why Father Merkys was not allowed to serve them? "If such priests are allowed to work in the state offices why are they not allowed to minister to us believers? Why are we punished, if the Constitution guarantees freedom of conscience? (Ch. No. 8 p. 17). Priests are forbidden to teach religion to children even so they are asked to do so by their parents. In May, 1973 Father K. Molis was preparing children for their first confession and communion in the town of Rudiskes. On May 27, 1973 a committee of six came to the church where there were about fifty children. Parents of the children were questioned. The prosecutor of the District of Trakai summoned many of the children as well as Father Molis for interrogation. A petition with twenty signatures was sent to the prosecutor indicating that Father Molis was innocent, since the parents had requested him to teach their children. Finding Father Molis guilty the Chairman stated: "According to international law you are not guilty, but according to our instructions, you are guilty...since you pro-

mise not to teach any more, and taking other things in consideration, you are fined only thirty rubles".

Such fines are common.

Father S. Galvydis of Traupis paid a fine of 50 rubles and was issued a receipt endorsed "for teaching children religion". (chr. No. 8 p. 45)

Even a suspicion of teaching religion to children may attract a fine. Fining Father S. Zvingys of Dabuziai 50 rubles, the chairman said: "there had been a complaint which must be believed". (chr. No. 8 p. 44).

The school is the most important institution for Soviet indoctrination. Teachers are pressured to educate their students in an atheistic atmosphere. "The Soviet Teacher" of December 13, 1972 instructs: "All schools have the honourable duty to guard their students against religious influence and to educate them as ardent atheists" (chr. No. 5 p. 3).

Teachers of all subjects are compelled to teach atheism. A guidebook for teachers entitled "Scientific Atheistic Education in the Schools" by A. Gulbiniskiene and V. Petronis on p. 33 state: "For example, third and fourth grade students can be given assignments to calculate the unnecessary expense of maintaining churches and paying priests... It is absolutely essential that the students be shown how the same amount of money could be used to better life of the working man".

In many cases children are forced by their teachers to sign false statements incriminating local priests. In August, 1972 "Principal Augulis without the parents' knowledge...ordered the children to write statements against the pastor. The frightened children wrote whatever Augulis dictated. Two of the children were actually presented with prefabricated statements against the pastor. The children were simply told to sign them. They signed for fear of the teacher" (chr. No. 8 p. 41).

Pupils who attended church services are publicly ridiculed, punished and discriminated. "In April, 1973 principal Serksnys of the High School of Baisogala...berated and insulted 11th graders Regina Jagelaite and Vanda Aleksandroviciute simply because they had been flower girls in the Easter procession. On their record (cards) the following entry was made: "Even though the girls were members of the Communist Youth, nevertheless their atheistic outlook has not been developed, since in the 11th Grade, they still went to church" (chr. No. 8 p. 3673).

Continued, Page 3

SENATOR MULVIHILL HITS BACK

SENATOR REPLIES TO J.B.C. LETTER REPRODUCED IN THE BOX →

Dear Sir,

With reference to your communication of 11 July relative to the Australian Government's decision to

(a) As a railway worker in N.S.W. in the early 1950's when the first people from Baltic nations arrived in Australia it was regretted that they manifest very little gratitude that it was an Australian Labor Government that facilitated their entry to Australia.

Whilst we had no illusions about U.S.S.R. territorial ambitions to Australia the term Anti-Communism was never to be a cloak to whitewash the excesses of Adolf Hitler who started World War II, but some Baltic people had the temerity to say Hitler was justified in his actions.

(b) In the intervening years and the advent of atomic weapons the Labor Party said that it was not worth

accept formal U.S.S.R. incorporation of Baltic nations within the Russian nation might I make the following comments:

a Third World War to change the boundaries of Europe. By contrast every captive nations annual celebration people like W.C. Wentworth M.P., conned many of your people with talks about it won't be long when your boundary problems in the Baltic States will be resolved.

When a Republican U.S. President like Nixon accepted a virtual status quo of Europe it was obvious that the sentiments of Liberal Party members at Captive Nations gatherings were never likely to be realised.

(c) When Labor members spoke in these terms virtually all the Baltic Groups spokesmen equated us with Moscow.

(d) Despite all these hap-

penings one did get cases of Baltic and several other Eastern European countries where relatives in Australia sought the aid of the Australian Government to aid the repatriation of kinsfolk to Australia.

Basically when Australia recognised the agreement with the U.S.S.R. on the future status of the Baltic States I felt and still do that if it comes about the use of the Australian Embassy to aid such family reunions would be a valuable by-product of the action of the Australian Government.

Again it the U.S.S.R. granted free access of cultural groups between the Baltic Countries and Australia it could also be beneficial.

To the best of my knowledge no attempt has been made by organisations like your own to test the sincerity of the U.S.S.R. on this scene.

Let me state I simply say test the sincerity of the Russian Government and if they repudiate such offers then they stand condemned but at least try them out.

Might I also interpose that as an Australian Senator that assisted in the submission of the petition from Australian Yugoslav citizens to the Russian Embassy in Canberra protesting about U.S.S.R. aggressive intentions to Yugoslavia at the time of

We believe that Mr. Whitlam's decision to recognise the forceful incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania into the Russian Empire and his further deliberate denigration of the Baltic people in The Queensland State election and in the Bass by-election were important contributing factors in defeating the Labor Party candidates.

Mr. Whitlam's duplicity in promoting independence movements in the "Third World" countries, and at the same time approving colonialism by the Russians, further strains the Labor Party credibility in the eyes of the Australian electorate.

After The First World War the Baltic people defeated occupying and invading armies of Germany and Russia and proclaimed and maintained independent Republics, which became full members of the League of Nations. To correct Mr. Whitlam's knowledge of European history, we wish to point out that in medieval times Lithuania was a major European power extending from the Baltic shores to the Black Sea

and its victory in 1410 over the Teutonic Knights at Tanneberg helped to change the course of history in Europe.

Australians of Baltic origin and their descendants have no quarrel with the Labor Party, and without the above "action" by Mr. Whitlam, they would have been as equally committed to the Labor Movement as any other member of the Australian electorate.

We ask you therefore to help to rescind Mr. Whitlam's undemocratically made decision within the Labor Party Government to recognise the forceful incorporation of the Baltic States by Russia. We also request you to intercede on our behalf in order to restrain Mr. Whitlam from spreading further insults towards the Baltic Communities.

We look forward to the normalisation of the strained relationship between the Labor Party and the Baltic Communities in Australia.

JOINT BALTIC COMMITTEE OF CANBERRA

If this communication is a trifle long I feel it desirable to be perfectly frank with you on this issue.

Yours sincerely,
J.A. Mulvihill
ALP Senator for
New South Wales

P.S. After all you're not the only ethnic people with overseas problems since my Irish ancestors could claim civil rights don't play a very prominent part in Belfast and that is certainly not occupied by the Red Army.

exchange of cultural groups, a granting of visas and general communications between Baltic groups in Australia and their kinsfolk back home, but we still find that visas are hard to obtain, that they are not obtainable to every part of the Baltic states, and that Australian citizens are only allowed to go when and where the Soviet Government want them to go. On the grounds of information coming to us from the Baltic states we have no reason to believe that Baltic peoples wishing to visit their kinsfolk here now find it any easier to obtain a visa. A case in point is that a famous Lithuanian opera singer, wishing come to Australia for concerts this month, was turned back at Moscow and denied the right to visit.

Dear Senator Mulvihill, you ask us to test the sincerity of the Russian government - we feel that a famous opera singer and others like her have. Are you now prepared to condemn the Russian government? Perhaps you feel that one case is not enough. We can cite you many examples of those wishing to see relatives here, who have been refused visas, including a professor of physics at one of the oldest universities of Northern Europe who has been trying to get a visa to visit his family here for several years. He has constantly been refused a permit. He is not even allowed to visit Australia to take part in scientific conferences. We do not cite the names of these people, because we genuinely believe that they could suffer as a consequence. But if you wish we are prepared to state names and dates through personal correspondence.

As regards your actions at the time of the Russian rape of Czechoslovakia - we heartily commend them, Sir. Forgive us if we are wrong, but this appears to be a case where because the world was crying out you joined the general consensus of opinion. A man's mettle

Continued page 4

Baltic Herald, p. 3

Open Letter to Senator Mulvihill

Dear Sir,

In answer to your letter of the 17th of July, 1975, although we do not wish to enter into a polemical discussion with you, we would just like to point out that:

a) are we to consider that the recognition by the Australian Government of the Russian conquest of the Baltic Nations is some form of punishment for the fact that Baltic peoples manifested "very little grati-

waged against individuals collecting signatures. Clergy and the faithful were accused of anti-state activities. Numerous arrests were made and thousands of signatures confiscated.

"On November 14, 1973, a decision was made in the state security committee to organise massive searches for the purpose of terminating the secret publication of the 'Chronicle of the Catholic Church in Lithuania', destroying centers where prayerbooks and religious literature are secretly printed, and of destroying all religious literature". (chr. No. 8 p. 6).

On 20th November, 1973 security agents searched hundreds of homes throughout occupied Lithuania. Thousands of religious books were confiscated, destroyed, or collected as evidence material for case No. 345. Such activities continued throughout Lithuania during 1974.

The struggle of the Lithuanian people against overwhelming odds to defend their religious beliefs and to regain their basic human rights is continuing.

tude" to the Australian Labor Party for facilitating their entry into Australia?

Further, you state, that some Baltic people had the temerity to say that Hitler was justified in his actions. Would it not be true to state that in fact in every country in the world you could find people who would agree with Hitler's actions? For example, how can the Australian Labor Party tolerate the existence of an Australian Nazi Party if these are its views?

b) The twentieth century has seen a movement in mankind for all men to be free and for all nations to decide their own destiny. The Australian Labor Party is to be commended for its stand on this matter. However how can the Australian Labor Party protest the situation in South Africa and then turn a blind eye to the fact that an imperialist nation has subjugated three of the oldest nations in Europe. It is hypocritical to say that this is the status quo and we must accept it. Human Rights should be the same for white people as for black and the Baltic nations have as much right to be free as the black people of Africa.

c) It would indeed sweeten the pill if we know that the recognition by the Australian Labor Government of the status quo would carry some benefits for us; if we could really believe that it could facilitate an

GYVENIMAS KOVO KLUBE

Krepšininkų ių laimėjimai.

Neskaitant Kovo vyru ir moterų gražių pasiodymų ir laimėjimų žaidžiant Sydnejaus aukščiausios krepšinio lygos I-je divizijoje, koviečiai paskutini savaitgalį dalyvavo N.S.W. krepšinio pirmenybėse, žaisdami: vyrai - Sydnejuje ir merginos - Newcastle. Šiose svarbiausiose N.S.W. valstijos krepšinio pirmenybėse teisę dalyvauti turėjo visos Sydnejaus I-sios divizijos komandas, atstovaujančios tik savo distriktus ir paskirų provincijos miestų laimėtojai. Visos dalyvių komandas buvo paskirstytos į dvi grupes, ir koviečiai papuolė į II-ją grupę.

Vyrai finaluose

Pirmajame susitikime koviečiai vyrai, atstovaudami Nepean district, susitiko su provincijos distrikto nugalėtoju - Inverell miesto rinktine. Šiose rungtynėse koviečiai parodė ypatingai puikū žaidimą ir laimėjo 75:60.

Antrašias rungtynes prieš Albury rinktinę, koviečiai sužaidė taip pat labai gerai ir laimėjo 69:52.

Trečiajį savo laimėjimą koviečiai atsieki prieš Eastwood-Ryde, rezultatu 69:61. Varžybose ir preliminarinėse rungtynėse, prieš patekiamą į pusfinalius, koviečiai vyrai pralaimėjo tik prieš Nth. Sydney 67:64, tuo varžybų lentelėje atsistodami antroje vietoje.

Finalinės N.S.W. vyru II-sios grupės rungtynės įvyks rugsėjo 13-14 dienom Nowra mieste. Savo pirmasias rungtynes koviečiai žais prieš Hornsby.

Moterys antrosios

N.S.W. moterų II-sios grupės pirmenybės įvyko Newcastle mieste, dalyvaujant geriausiomis provincijos ir Sydnejaus komandoms. Pirmasias rungtynes kovietės laimėjo prieš Final Coast 40:35. Taškai: Kaciūytė 11, Araitė 9, Alder po 6, Gustafson 6, R. Kasperaitytė ir Čerkesienė po 2, A. Kasperaitytė 1.

Antrosios varžybų rungtynės prieš Illawara buvo ypatingai gražios ir kietos, nes kova visą laiką vyko apylygiai, tačiau kovietės buvo laimingės ir laimėjo 65:64. Taškai: Araitė 26, Čerkesienė ir Alder po 8, Kaciūytė ir R. Kasperaitytė po 7, Gustafson 4, A. Kasperaitytė 2 ir Liesytė 1.

Rungties prieš Shoalhaven kovietės pralaimėjo 36:38.

Finalinėse rungtynėse kovietės susitiko Albury rinktinę. Ši komanda pasižymi savo ypatingai geru žaidimu, paremtu sparta ir ugiu. Šiose rungtynėse koviečių komandoje jautėsi nuovargis ir nebuvę taip gerai sužaista kaip pradžioje pirmenybių, ir buvo pralaimėta 76:49, tuo gaunant antrają vietą. Taškai: Araitė 13, Alder 10, Gustafson, R. Kasperaitytė ir Kaciūytė po 6, R. Laukaitytė 4, Čerkesienė ir A. Kasperaitytė po 2.

Apie visas pirmenybes ir kovietes buvo gražiai atsiliepta vietinėje spaudoje, žinias duodant per radio ir televiziją. Šios varžybos pamėta ir Sydnejaus didžiojoje spaudoje.

Rungties Sydnejuje.

Moterų žiemos varžybų I-je divizijoje kovietės pralaimėjo prieš Canterbury 47:31. Taškai: Gustafson 9, Kaciūytė 8, Araitė 6, Alder 5, Čerkesienė 2, R. Kasperaitytė 1.

Rungties su City of Sydney komanda kovietės gana lengvai laimėjo 52:32. Kaciūytė 15, Araitė 9, R. Kasperaitytė ir Alder po 8, Gustafson 6, R. Laukaitytė ir Čerkesienė po 2.

Kovietės taip pat gana lengvai

laimėjo prieš All Stars 53:22. Taškai Kaciūytė 15, Gustafson ir R. Kasperaitytė po 13, Alder 8, R. Laukaitytė 4.

Ypatingai lengvai kovietės įveikė Polonia (lenkaičių) komandą 65:8. Taškai: Kaciūytė 18, Alder 14, Gustafson ir Čerkesienė po 10, Liesytė 7, R. Kasperaitytė 6.

Kviečiami Jauniai ir Jaunės.

Be pirmosios vyru ir moterų divizijos, koviečiai žaidžia su savo antrosiomis komandomis ir savuose distriktuose. Seniau labai gražiai veikė jauniai, bet neturint nuolatinio trenerio, buvo truputį pairę. Tačiau dabar jaunius berniukus sutiko treniruoti ir jiems vadovauti buvęs iškilusis Sydnejaus jaunių ir vėliau vyru krepšininkas J. Belkus, kai mergaitės treniruoja Shaigė Gustafson. Treniruotės vyksta kiekvieną šeštadienį Lidcombe-Auburn R.S.L. Youth Centre, tarp šių priemiestių prie geležinkelio linijos ir didžiulio maudymosi baseino, krepšinio salėje. Mergaitės pradeda 11 val. ryto ir berniukai nuo 2.30 val.p.p.

Kviečiami visi tėvai leisti savo jaunus vaikus į šias krepšinio treniruotes ir dar nevelu, kad jūsų sūnus ar dukra reprezentuotų Sydnejų būsimoje sporto šventėje Geelonge.

APIE MUS

TĖVIŠKĖS AIDŲ BALIUS

Aną šeštadienį Sydnejaus Liet. Klube įvyko gana jaukus Tėviškės Aidų balius. Svečių dalyvavo gana gausiai, matėsi vienas kitas ir iš toliau. Programoje sydnejiškiams gerai pažįstamos p.p. E. Belkinė ir Storpiršienė ir dar naujai atrastas pirmą kartą scenoje kaip solistas pasirodes J. Šarkauskas, sudainavęs trejetą dainelių. Sekė vėliau loteria ir nuotaikinas bendras pasilinks-minimas. Sveikindamas vakaro svečius Kat. Kult. D-jos pirm. p. Vinevičius apgailestavo, kad į balių neįgalėjo atvykti Kat. Federacija (!) ir tik paskaitė Federacijos vado p. V. Laukaičio sveikinimą.

Nauji akademikai.

Rugpiūčio 9 d. Melbourno universitete iškilmingo akto proga tarp kitų diplomus ir akademinius laipsnius gavo trys lietuvių: brolis vienuolis Vladas Noreika - B.A. Arūnas Verbyla - B.Sc. Hon. ir Venta Žemkalnytė - B.A.

Venta Žemkalnytė, baigus humanitarinius mokslus, tebetėsia tam pačiam universitete teisės studijas.

1783 m. Prancūzijoje broliai Montgolfier išleido į aukštį pripildytą karšto oro balioną, kuris iškilo 1500 pėdų. Pirmieji skraidytojai balione buvo gaidys, antis ir avelė. Ju skrydis truko apie 8 minutes. Visi nusileido laimingai, išskyrus gaidi, kuriam ispyrė avelė nulauždama sparną. Šią demonstraciją stebėjo Prancūzijos karalius Liudvikas XVI ir visas jo dvaras.

Stalo Tenisas Liet. Klube.

Rugpiūčio 12 dieną Sydnejaus Liet. Klube Kovo stalo teniso sekcija atdarė nuolatinį stalo teniso žaidynių antradienių vakarus. Į atidarymo vakarą prisirinko tikrai didokas skaičius buvusių, dabartinių ir būsimų šio sporto žaidėjų. Tikrai neteisinga yra sakyti, kad stalo tenisas yra nepopularus, nes per visą vakarą abu stalai nuo žaidimo net pailsėti negavo. Atidarymo proga buvo pravesta vyru ir moterų atidarymo turnyras, kurio laimėtojas tapo: vyru grupėje dabartinis mūsų Australijos lietuvių čempionas Vincas Binkis, gražioje kovoje įveikęs Aleksą Lee (lietuvis), trečioje-ketvirtirėje vietoje paliekant Ladygą ir K. Bagdoną.

Moterų grupėje gražiai laimėtojos pergalę išlėpė Valė Laukaitienė, n u g a l e d a m a Nitā Grincevičiūtė-Wallis, trečioje-ketvirtirėje vietoje paliekant V. Laukaitienė ir O. Ariene.

Laimėtojams Lietuvių Klubas ir mecenatas Vl. Daudaras buvo paskyrė po bonką šampano, su kuriuo ir buvo aplaistytą taip sėkmingas atidarymo vakaras. Kovo valdyba ir

stalo tenisininkai nuoširdžiai dėkoja Lietuvių Klubui ir J. Kalgovui už stalo teniso status ir tuo pačiu kviečia visus, norinčius žaisti stalo tenisa, atvykti antradienių vakarais į Lietuvių Klubą. Stalo teniso žaidynėms vadovauja Vincas Binkis.

Svečiai iš Adelaidės.

Praeitą savaitę Sydnejuje lankėsi trys žinomieji Adelaidės sporto veikėjai ir sportininkai: E. Taparauskas, A. Merūnas ir A. Reivytis. Jie kone mėnesį laiko keliavo po Šiaurės Australiją ir Karalienės Žemę, Mackay mieste aplankydami ir kitus koviečius A. ir J. Kraucevičius. Sydnejuje aplankę ižymiašias šio miesto vietas kaip Operos Rūmus, Kings X-są, stalo teniso atidarymą Liet. Klube, išbandė jėgas pokerio "sporte" ir atidavę savo duoklę per pokerio mašinas Liet. Klubui, laimingai išvažiavo į sostinę Canberra, kur buvo kito koviečio sportininko ir dabartinio Lietuvių Klubo vedėjo J. Liutiko svečias. Po gana nemažų paklaidžiøjimų, pasimetimų ir kitų cenzūruotų ir necenzūruotų nuotykių (aš tikiu, apie juos kolega Edas kur nor's parašys) trys "mušketininkai" atsiseikino savo draugus Sydnejuje, pasakydami, kad šio Sydnejaus "Pokeriu Mašinų sporto" jiems užteks jau sekantiems 10-čiai metų ir tikėjosi pas "Cousin George" Canberroje duoti gerą poilsį savo dešiniosioms rankoms. Kaip ten buvo, kaip nebuvu, bet Sydnejuje tikrai smagu buvo, ar ne, adelaidiškiai?

A.L.

4

SAVAITĖS

IKI SPAUDOS BALIAUS!

Pagulėjės beveik dvi savaitės ligoninėje ir praradęs operacijos kelio tulžies akmenėlius sugrižo namo buv. ALB Krašto Valdybos pirminkas p. Vyt. Skrinska.

Sydneyje Liet. Klubo narys p. Kazimieras Butkus klubo bibliotekai padovanojo M.K. Čiurlionio 32 dideilio formato paveikslų aplanką, šeisis Lietuvos vaizdų albumus, vieną foto nuotraukoms albumą ir 16 ivairių knygų.

Klubo valdyba p. K. Butkui už bibliotekos praturtinimą nuoširdžiai dėkoja.

Ketvirtadieniais dvigubi jackpotai. Trečadieniais šachmatai

Aną šeštadienį Klubo vedėjas p. B. Stašionis grojant orkestrui buvo pasveikintas gimtadienio proga. Linkime skaitlingu metu!

Patirta, kad sydnejiškiai ramovėnai rugsejo 13 d. klube rengia šauňų balių, iš kurio gautą pelną skirs janimui, vykstančiam į trečiąjį Kongresą.

Mūsų Pastogės Spaudos Balius rugsejo 20 d. Bilietai jau platinami dabar. Perspėjame visus, kad bilietus reikia išsigyti iš anksto, nes prie iėjimo nebus gaunami. Bilietus platinia M.P. redakcija, administracija ir Liet. Klubas. Sekite skelbimus.

AUSTRALIJA IR NAUJOJI ZELANDIJA
Maldos Apaštalavimas

Jo Šventenybė popiežius Paulius VI rugsejo mėnesiui MA nariams skyrė sekančias intencijas:
b e n d r a j a - Kad Šventųjų Metų religinės apeigos pagreitintų Vatikano II suvažiavimo dekretu igyvendinimą.
m i s i j u - Kad kunigai, vienuoliai ir pasauliečiai būtų atitinkamai paruošti misijų darbams nūndieninėje bendruomenėje.

Trumpas rytmelinis aukojimas:
VISA AUKOJU TAU, ŠVENČIAUSIOJI JÉZAUS ŠIRDIE!

Mielas Broli, Sese!

Šv. Metai neabejotinai išjudins Bažnyčią pagyvintai veiklai. Tiki masi, kad visos iškilmės ir šventkelivystės į Amžinajį Miestą pakels religinę nuotaiką ir tikinčiųjų ūpą bei sužadins dalyviuose naują entuziasma, itaigojant Šventajai Dvasiai. Juk tik Ji pajėgia perkeisti ir atnaujinti "žemės veidą". Žmogus iš savo pusės privalo bendradarbiauti ir noriai pasinaudoti Šv. Dvasios gausiai teikiamomis malonėmis bei dovanomis jubiliejiniiais Metais.

Maldos Apaštalavimo intencijos atkreipia mūsų dėmesį šikart ypač į viena aspektą - kaip jubiliejiniuose Metuose Šv. Dvasios dovanos turi būti panaudotos, būtent, tarp kitko kruopščiai igyvendinant Vatikano II suvažiavimo dekretus ir paliepimus.

Kun. S. Gaidelis, S.J.

Pranešimai

PRANEŠIMAS.

Pranešame Gerb. Geelongo lietuviams, kad Tautos šventė - rugsėjo 8 d. bus minima rugsėjo 7 d., sekmdieni.

Pamaldos šv. Jono bažnyčioje North Geelong 10 val. ryto. Liet. organizacijos dalyvauja pamaldoje su vėliavomis.

Minėjimas Liet. B-nės Namuose 11 val. Programoje: minėjimo atidarymas, paskaita, meninė dalis.

Visus Geelongo ir apylinkių lietuvius prašome atsilankyt.

A.L.B. Geelongo
Apylinkės Valdyba

TALKOJE

Lietuvių Koop. Kredito Draugijos "Talkos" narių metinis susirinkimas kaip numatoma, ivyks rugsėjo 20 d., šeštadienį, 4.30 val. Liet. Namuose Melbourne.

Talkos valdyba netrukus išsiuntintės nariams apyskaitą susipažinti su ja prieš susirinkimą.

Visi Talkos nariai, kurie pakeitę gyvenamąsias vietas, prašomi pranešti savo naujus adresus paštu Talka, P.O. Box 4051, Melbourne, 3001, arba pranešti telefonu p. I. Aleknai tel. 96 6013.

L.K.K. D-jos Talkos
Valdyba

PAVERGTU TAUTŲ SAVAITĖ SYDNEJUJE

Šiu metu pavergtu tautų savaitė ivyks šia tvarka:

MOTORCADE rugsėjo 6 d.

Renkamės Wentworth Park 9.30 val. ryto. Važiuosime per miesta į Sovietų legaciją Bellevue Hill. Gausite Wentworth Parke mašinų kelio planus.

VAINIKO PADĒJIMAS Cenotaph rupsėjo 10 d. 1 val.

Dalyvaukime kas gali pietų laiku Martin Plaza.

TARPTAUTINIS KONCERTAS rupsėjo 13 d. Ukrainiečių salėje Lidcombe 7.00 vakare.

EISENA per miestą rupsėjo 20 d.

Renkamės 10 val. iš ryto su plakatais už Town Hall, Kent St.

Raginkite vieni kitus, ypatingai jaunimą, dalyvaukime Motorcade, eiseneno. Pasirūpinkime plakatais iš anksto kad nereikėtų paskutinę minutę šokinėti į visas puses ir laukti kad kas nors kitas už tave padarytu. Rengėjai.

NAUJA INŽINIERIŲ VALDYBA

Inžinieriu ir Architektu S-gos Sydney Skyriaus susirinkime rugpiūčio 15 d. buvo išrinkta nauja valdyba tokios sudėties: pirmininkas V. Bernotas, iždininkas A. Jakštės ir sekretorius J. Grudzinskas.

Viešnia iš tėvynės

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRO SOLISTĖ — MEZZO SOPRANAS

NIJOLĖ AMBRAZAITYTĖ

su koncertais dalyvavusi Pietų Amerikoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Čekoslovakijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Norvegijoje,

M.K. ČIURLIONIO DISKUSIJŲ KLUBO MELBOURNE
KVIEČIAMA DAINUOJA AUSTRALIJOJE

rugsėjo 29 d., penktadienį, 7.30 val.

Dainuoja ADELAIDĖS MIESTO SALEJE (TOWNHALL)

Visi kviečiami į jos

DAINŲ IR ARIJŲ KONCERTĄ

Bilietai reikalau skambinti p. P. Matiukui 293 4023

Malonai kviečiami visi pasiklausyti viešnios iš Lietuvos!

PAMALDOS.

Marijos ir Tautos Šventė Sydney

Marijos ir Tautos Šventė - rupsėjo 8, atkeliamą į sekmadienį - rupsėjo 7 d.

Iškilmingos pamaldos už Tėvynę Sydney lietuviams 11.30 val. St. Joachim's bažn. Lidcombe. Pamaldose lietuviškas giesmes išpildys "Dainos" choras dirig. Br. Kiverio. Organizacijos kviečiamos su vėliavom, o taip pat ir malonūs tautiečiai - ypač jaunimas. Išpažinčių bus klausoma nuo 10 val.

Prisiminkime Tėvynę maldose ir aukose, paremiant Tautos Fondą - Lietuvos laisvinimo darbams.

WOLLONGONG

Išpuolančiu pirmą sekm. Wollongong lietuvišku pamaldų nebus. Visi pajūriečiai kviečiami į Sydney iškilmingas pamaldas bei minėjimą, kuris vyks tuoju po pamaldų ukrainiečių salėje Lidcombe.

CANBERRA.

Rupsėjo 14 d. - Tautos Šventė Canberroj. Lietuviamas pamaldos 12.30 val. St. Joseph's bažn. O'Connor., giedant "Aušros" chorui vad. P. Dariaus. Prieš pamaldas išpažintys.

Įsidėmėtiniai pakeitimai: 14 rups. (ne III sek.) 12.30 val. (ne 11.30). Malonai kviečiami visi.

NEWCASTLE.

28 rupsėjo pamaldos Newcastle lietuviams 10 val. Šv. Lauryno bažn. Broadmeadow - iprasta tvarka.

Kviečiu Pirmai Komunijai.

Gruodžio vidury numatoma Pirmosios Komunijos iškilmės Sydney lietuvių vaikučiams. Pamokos prasidės rupsėjo 16 d. patalpose prie Lietuvų klubo. Prašau tėvus pasirūpinti - atvežti vaikučius į pamokas kas savaitė antradieniais 5 val. Kun. P. Butkus.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 East Terrace, Bankstown. Tel.: 708-1414

PROGRAMOS SEKMADIENIAIS:

Rugpiūčio 31 d.

SPARKIE & ME

Žavingas duetas (dainininkai)

Rugpiūčio 26 d. (antradieni)

HAVAJŲ VAKARAS

Rupsėjo 7 d.

BILLY COWPER -

puikus akordeonistas

"IN SET" KVARTETO ŠOKIŲ MUZIKA:

Šeštadieniais nuo 8 iki 12 val., sekmadieniais 6.30 - 10.30 val.

- Trečiadienį vakarais vyksta šachmatų lošimai.
- Ketvirtadieniais mokami dvigubi "jackpotai".

Klubas veikia: pirm. treč. nuo 4 iki 10 val.v.; ketv. 4-11, penkt. 4-12, šešt. nuo 2 iki 1 val. ryto, sekm. 12.30 iki 11 v.v.

Valgykla veikia: pirmad. — penktad. nuo 5 iki 9 v.v., šeštad. nuo 5 iki 11 v.v.
sekmad. nuo 12.30 dienos iki 9 val. vak.

Šokių vakaro metu ir valgykloje kiekvienu metu vyrai dėvi kaklaryšius.

PERTH

SAVANORIUI KŪRĖJUI a.a.
B. BAIKAUSKUI MIRUS.

Rugpiūčio 4 d. mirė savanoris kūrėjas a.a. B.A. Baikauskas, sulaukęs 82 m. Vystant pirmajam pasaulyiam karui buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę, bet grįžęs iš karo 1919 m. vasario mėn. stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir kovėsi prieš lenkus, bolševikus ir bermontininkus. Apdovanotas kūrėjo - savanorio ir 10 metų Lietuvos nepriklausomybės medaliais. Išėjęs į atsargą kiek laiko tarnavo Šakių apskr. pasienio policijoj, vėliau perėjo dirbtui Lietuvos geležinkely. Šakiuose sukurė šeimą ir susilaukė dviejų dukterų ir dviejų sūnų.

Bolševikų ir nacių laikais buvo persekiojamas, sėdėjo kacete. Antra kartą artėjant bolševikams pasitraukė su šeima į Vokietiją ir 1949 m. emigravo į Australiją ir įsikūrė Perthe. Ilgesni laikai gyveno su sūnum, o vėliau buvo persikėlęs gyventi pas dukrą Adelaide. Palaidotas rugpiūčio 8 d. Karakata kapinėse Vak. Australijoje. Liūdesys paliko dukras Daną ir Laimą, sūnus Rimą ir Alfonsą su šeimomis.

Solistė N. Ambrazaitytė

SYDNEJAUS SKAUTU DÉMESIUI!

Pranešu visiems "Aušros" tunto skautams ir skautėms, kad rupsėjo 7 d., sekmadienį, bus iškilmingos pamaldos Tautos Šventės proga. Visi tunto skautai ir skautės turi atvykti prieš pamaldas 11 val. tvarkingose uniformose.

Taip pat šia proga kviečiu visus skautininkus, skautininkes, vyčius ir vyr. skautės, atitolusius nuo veiklos dalyvauti uniformuotiems kartu su tuntu pamaldose.

Tuntininkas

DŪ SVEČIAI

Atvykės į mažą Anglijos miesteli, rašytojas Markas Tvenas užėjo į viešbutį. Tarnautojas papraše jį išsirašyti į svečių knyga. Atvertęs reikalingą puslapį, Tvenas pamatė tokį išrašą:

"Bedfordo herzogas su savo liokaju".

Paėmės plunksną jis parase:

"Markas Tvenas su savo lagaminu".

MŪSŲ PASTOGĖ

LITHUANIAN AUSTRALIAN WEEKLY "OUR HAVEN"
Australijos Lietuvių bendruomenės laikraštis

Leidžia ALB Krašto Valdyba

Redaktorius V. Kazokas

Redakcijos Patariamoji Komisija:
J. Maksytis, A. Reisgys.

Redakcijos adresas: 13 Percy S.,
Bankstown, N.S.W. 2200;
Tel. 7098395

Leidėjo ir Administracijos adresas
Box 4558, G.P.O. Sydney 2001
Administracijos Tel. 6499062

Prenumerata: metams \$15.00
6 mėn. \$ 8.00

Užsieny metams \$18.00

Oro paštu užsieny \$37.00

Atskiras numeris \$00.35

Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiura. Už skelbimų turini neatsakoma.

PRINTED BY ROTOR PRESS PTY LTD

"Then it's all settled—he gets Eastern Europe and we get détente,
Park Place and Marvin Gardens..."

TIME, AUGUST 18, 1975

DECLARATION

Baltic World Conference, the permanent organization representing all Estonians, Latvians and Lithuanians in the Western World, as well as the rights and aspirations of the three Baltic people under Soviet occupation, declares:

1. The people of Estonia, Latvia and Lithuania have never voluntarily surrendered their freedom and independence, but remain under Soviet military occupation as the consequence of the infamous Molotov - Ribbentrop Pact (German-Soviet Secret Protocol of 1939 on a Division of Spheres of Interest in Eastern Europe).

2. Any declarations adopted at the Conference on Security and Cooperation in Europe cannot be binding on the people of Estonia, Latvia and Lithuania since those nations were not represented at the

Conference. We categorically reject all contentions that the government of the U.S.S.R. represented the Baltic people at the Conference.

3. Signatories at the Conference on Security and Cooperation in Europe should issue a statement that the declarations adopted by the Conference do not in any way imply the acceptance of the unlawful invasions, occupation and incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania into the U.S.S.R.

4. Signatories should express their individual views on how to implement for Estonia, Latvia and Lithuania the inviolable right of self-determination for every nation as proclaimed in the 1970 United Nations Resolution 2625 (XXV) on Friendly Relations Among States.

5. Because of the unrelenting and intensive program of russification and Soviet colonialism in the Baltic States which threatens the very survival of the Baltic nations, we request all signatories to recognize the need for urgent measures to restore the right of self-determination for the people of Estonia, Latvia and Lithuania.

Statement by the President

From Page 2

other leaders in Helsinki. In my judgment, the United States and the open countries of the West already practice what the Helsinki accords preach, and have no intention of doing what they prohibit - such as using force or restricting freedoms. We are not committing ourselves to anything beyond what we are already committed to by our own moral and legal standards and by more formal treaty agreements such as the United Nations Charter and Declaration of Human Rights.

We are getting a public commitment by the leaders of the more closed and controlled countries to a greater measure of freedom and movement for individuals, information and ideas than has existed there in the past, and establishing a yardstick by which the world can measure how well they live up to these stated intentions. It is a step in the direction of a greater degree of European community, of expanding East-West contacts, of more normal and healthier relations in an area where we have the closest historic ties. Surely this is the best interest of the United States and of peace in the world.

I think we are all agreed that our world cannot be changed for the better by war; that in the thermonuclear age our primary task is to reduce the danger of unprecedented destruction. This we are doing through continuing Strategic Arms

No nation or conference of nations can take away another nation's right to determine her own fate. We, therefore, respectfully submit the above declaration to all participants of the Conference on Security and Cooperation and ask for their consideration and support.

Uldis Grava
President
Baltic World Conference

and

STATEMENTS LETTERS

Thank you for your letter concerning the Government's recognition of the incorporation of the Baltic States into the Soviet Union. The Opposition regards the Government's act as entirely unjust, unfortunate and unnecessary.

The terms of Australia's recognition are, I believe more favourable to the Soviet Union than those granted by any other western country.

The action has caused understandable distress to thousands of refugees from Communism who had thought that Australia, as a democracy, would never bend over backwards to appease or encourage Communist regimes.

We will endeavour to undo the damage which has been done on our return to Government.

Yours sincerely,
Malcolm Fraser
Leader of the Opposition

Thank you for your copy of the second issue of the Baltic Herald.

As I've clearly stated publicly I do not agree with Mr. Whitlam's recognition of the Soviet incorporation of the Estonia, Latvia and Lithuania into the Soviet Union.

However, I believe it is unrealistic to expect him to reverse that decision. I would imagine there are many within the Labor party who would resist such a change.

To put the matter quite bluntly, I believe the only way in which your wishes may be met, is by changing the Federal government. I assume that this will occur as soon as the Federal election of the House of Representatives is held.

Yours sincerely,
STEELE HALL
Senator

Thanks for your letters of 17 June and 24 July concerning the recognition by the Whitlam Government of the Soviet incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania.

I think that this recognition of the Soviet Government to speak for those States was wrong. We had refused to recognise the situation and I see no reason for reversing that decision. We were not going physically to attack Russia because of its occupation of those countries but we could say we thought it was wrong to allow them to be swallowed up with our blessing.

I still think it is wrong. As an independent I would support the Liberal Government if it reaches power and seeks to alter the situation.

Yours sincerely,

J.G. Gorton

Limitations talks with the Soviet Union and the talks on Mutual and Balanced Force Reductions in Europe. This European Security Conference in Helsinki, while it contains some military understandings such as advance notice of maneuvers, should not be confused with either the SALT or MBFR negotiations. The Helsinki summit is linked with our overall policy of working to reduce East-West tensions and pursuing peace, but it is a much more general and modest undertaking.

Its success or failure depends not alone on the United States and the Soviet Union but primarily upon its 33 European signatories, East, West and Neutral. The fact that each of them, large and small, can have their voices heard is itself a good sign. The fact that these very different governments can agree, even on paper, to such principles as greater human contacts and exchanges, improved conditions for journalists, reunification of families and international marriages, a freer flow of information and publications, and increased tourism and travel, seems to me a development well worthy of positive and public encouragement by the United States. If it all fails, Europe will be no worse off than it is now. If even a part of it succeeds, the lot of the people in Eastern Europe will be that much better, and the cause of freedom will advance at least that far.

I saw an editorial the other day entitled: "Jerry, Don't Go."

But I would rather read that than headlines all over Europe saying: "United States Boycotts Peace Hopes".

So I am going, and I hope your support goes with me.

LETTERS FROM LABOR MHR's

Thank you for your further correspondence with respect to the Baltic States issue.

I fully understand your position in this matter and expressed my opinion on it that the Australian Government's actions were, to say the least, unnecessary.

I will maintain this position but believe it is unlikely that any reversal will take place.

Yours sincerely,
John Kerin,
Member for Macarthur.

Thank you very much for your letter and also the copies of the first two issues of the Baltic Herald.

I must first compliment you on the courteous and persuasive presentation of the issue as you and your friends see it.

Be assured no part of Labor's policy necessarily remains static. It can always be reviewed. In that context I can assure you your contributions will be well kept in mind when the matter comes up for review at any time in the future.

Yours sincerely, Len Reynolds.
M.H.R. for Barton.

I thank you for your complimentary copy of the first two issues of the "Baltic Herald".

As your local organisation would be aware, they have been to see me on one or two occasions regarding this issue and I informed them that I would raise the matter in the Federal Parliamentary Labor Party. This I did, together with a great number of my colleagues, however, we were unable to have the decision reversed.

Nonetheless, I do repeat what I said at the time that I thought it was an unnecessary, unwise and unjust decision and I still adhere to that position.

Yours sincerely, Ray Sherry,
M.P. for Franklin

P.S. No, Sir, we are not the only ethnic people with overseas problems, but if we do not stand up for our rights we certainly cannot expect Irishmen to, unless they are in Office. We lend moral support to the Irishmen fighting for their civil rights and the least we can expect is that they do the same for us.